

Mitä on tietosuoja amk-opinnäytetöissä?

Opinnäytetyön aineistohallinta, tietosuoja ja HTK-ohje webinaari 26.5.2023

Anne Kärki

Satakunnan ammattikorkeakoulu

Taustaa

- Henkilötietojen käytön ymmärrys ja niiden tietosuojan huomioiminen auttaa siis noudattamaan EU:n tietosuojaan liittyviä määräyksiä ja Suomen tietosuojalakia. Suunnitelmassa myös selvitetään, kenellä on päävastuu henkilötietojen käsittelystä eli **rekisterinpitäjäys**.
- Rekisterinpitäjän vastuulla on huolehtia, että tietoja käsitellään lakien ja säädösten mukaisesti.
- Jos opinnäytetyö tehdään yksin, parityönä tai osana ryhmää, niin silloin päävastuu henkilötietojen käsittelystä on opiskelijalla/opiskelijoilla ellei
- Opinnäytetyötä tehdä korkeakoulun projektille tai hankkeelle tai työsuhteessa korkeakouluun, niin silloin päävastuu henkilötietojen käsittelystä on korkeakoululla.
- Jos opinnäytetyö tehdään työsuhteessa yritykseen tai toimeksiantona yritykselle, niin silloin päävastuu henkilötietojen käsittelystä on lähtökohtaisesti yrityksellä, ellei toisin sovita.

Käsitleekö opiskelija henkilötietoja?

- Henkilötiedolla tarkoitetaan kaikkia tunnistettuun tai kohtuullisilla keinoilla tunnistettavissa olevaan henkilöön liittyviä tietoja
- Henkilötietojen käsittelylle pitää olla aina tietosuoja-asetuksen mukainen käsittelyperuste
- Jos perustetta ei ole, ei henkilötietoja saa käsitellä
- Vain käsittelyn tarkoituksen kannalta tarpeellisia tietoja saa käsitellä
- Erityisten henkilötietoryhmien käsittely on lähtökohtaisesti kiellettyä

Jos henkilötietojen käsittely on välttämätöntä

- Arvioitava käsittelyn vaikutukset ja rajattava riskit tutkimukseen osallistuville. Tehtävä tarvittaessa DPIA <https://tietosuoja.fi/vaikutustenarviointi> (YAMK työt)
- Selvitettävä, minkä henkilötietoryhmien käsittely on oikeasti välttämätöntä
- Tunnistettava käsittelyperuste, pääsääntöisesti valitaan tutkittavan suostumus
- Tunnistettava rekisterinpitäjä
- Suunniteltava tietojen käsittelyn elinkaari etukäteen ja kuvattava se ymmärrettävästi tietosuojaselosteeseen
- Huolehdittava tutkittavien informoinnista
- Pyydetty suostumus tutkittavien suostumus (suostumus osallistua tutkimukseen, suostumus henkilötietojen käsittelyyn, suostumus aineiston jatkokäyttöön)

... jos henkilötietojen käsittely on välttämätöntä

- Huolehditaan tietosuojasta ja tietoturvasta koko käsittelyn ajan
- Koodataan tutkimusaineisto mahdollisimman varhain peitenimillä (pseudonymisointi)
- Kun ONT on hyväksytty ja muutoksenhaku aika on päättynyt, tuhoetaan henkilötietoja sisältävä aineisto
- Jos aineisto voisi olla hyödyllinen uudelleen käytettynä, poistetaan siitä tunnistetiedot peruuttamattomasti (anonymisointi) ja tallennetaan se ohjaajan kanssa korkeakoulunne ohjeiden mukaisesti

Varmista, että tutkittavia ei voi tunnistaa julkaisuista!

Tietosuojaan edellyttämät dokumentit

- Jos opiskelija opinnäytetyönsä toteutusvaiheessa kerää henkilötietoja ja hän on rekisterinpitäjä, tulee laatia **tietosuojailmoitus** siitä, mitä henkilötietoja käsittelet ja miten
- Lisäksi voi olla tarpeen laatia lomake, jolla kerätään ja dokumentoidaan tutkittavien **suostumuksen** heidän **osallistumisestaan opinnäytetyöhön** ja **suostumus henkilötietojen käsittelyyn**. <https://tietosuoja.fi/rekisteroidyn-suostumus>
- **Tiedote** tutkimuksesta/opinnäytetyöstä on aina hyvä tehdä, joka myös pitää sisällään mahdollisen kuvailun henkilötietojen käsittelystä vaikka tämän lisäksi osallistuville/tutkittaville esitetäänkin tietosuojaseloste tai kerrotaan mistä se on katsottavissa/löydettävissä

